

Orthomanuele THERAPIE

Interview met orthomanueel dierenarts Jacha Heukels

Jacha Heukels (36) is orthomanueel dierenarts en werkt als zelfstandige in Ouderkerk aan de Amstel en in Hoogkerk, Groningen. Dokter Heukels past deze orthomanuele therapie toe bij honden en katten die pijn hebben, moeilijk bewegen, of soms helemaal niet meer kunnen lopen door problemen in de nek, rug of gewrichten: *'De eerste stap moet altijd zijn dat alle onderdelen van het skelet weer op de juiste plaats komen te staan.'*

JACHA, WAAROM BEN JE DIERENARTS GEWORDEN?

'Ik ben dol op dieren, dat was mijn primaire motivatie om dierenarts te worden. Hoeveel ik er ook zie, ik denk nog steeds bij elke hond of kat 'Hé, wat leuk!' Na de middelbare school ben ik als vrijwilliger bij een dierenasiel gaan werken. Ik heb zelf nooit een hond of kat gehad, maar het voelde direct vertrouwd, alsof ik thuiskwam. Daar is het echt begonnen.'

WAT IS ORTHOMANUELE THERAPIE PRECIËS?

'Orthomanuele therapie is een behandelmethode waarbij je alleen je handen gebruikt om wervels te manipuleren. Het is bedoeld voor rug- en nekproblemen en in het algemeen klachten van het bewegingsstelsel. Afwijkende standen van de wervels veroorzaken druk op de zenuwen en bloedvaten, en hierdoor pijn, bewegingsbeperking en functieverlies.

Dat laatste kan zich dan uiten in zwakte van de poten, waardoor een dier gaat zwalken alsof hij dronken

Orthomanueel dierenarts Jacha Heukels.

is, of zelfs helemaal verlamd raakt. Bij mensen wordt orthomanuele therapie al heel lang toegepast en

Dorit Aharon, de dierenarts die mij ook heeft opgeleid, heeft het voor mensen geleerd en ontwikkeld om

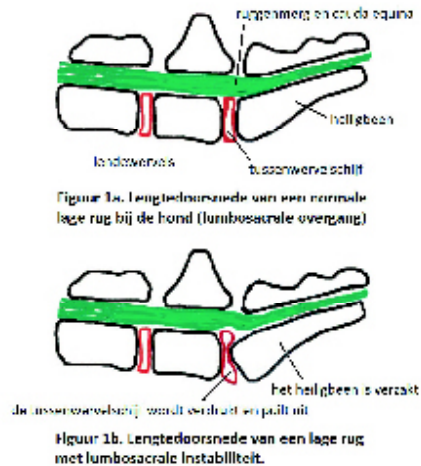
bij dieren toe te passen. Hiermee is de Methode Aharon ontstaan. Ik ben de enige dierenarts in Nederland die deze opleiding heeft afgerond en bevoegd is om de methode toe te passen. Het is een hele mooie behandelwijze, eigenlijk logisch, simpel, en effectief. Bovendien is orthomanele therapie diervriendelijk en economisch.'

HOE KREEG JIJ ER MEE TE MAKEN?

'Ik kwam ermee in aanraking toen ik nog als dierenarts in de gewone praktijk werkte. Af en toe kwam er dan een patiënt met een eigenaar die zei 'Mijn hond was ineens verlamd en toen kwam ik bij dokter Aharon en toen liep 'ie weer!' Dat soort spectaculaire verhalen. Die bleven me natuurlijk bij. Aanvankelijk was ik sceptisch, want het klonk ongelooflijk en ik had er nooit iets over geleerd. Maar die verhalen bleven maar terugkomen en op den duur werd ik natuurlijk erg nieuwsgierig. Ik heb dokter Aharon opgebeld en mocht een keer komen kijken. Toen zag ik zelf in haar praktijk waar mensen het over hadden, en ik was meteen om. Ook was ik onder de indruk van haar systematische en nauwkeurige manier van werken als dierenarts, echt volgens het boekje. Ik dacht: 'Dit wil ik ook leren, die kans moet ik grijpen.' Dus toen ben ik de opleiding tot orthomanele dierenarts gaan doen, heel intensief, een combinatie van praktijk en theorie, twee jaar lang.'

HOE WERKT ORTHOMANUELE THERAPIE?

'Bij problemen in de rug of nek zien we vaak een afwijkende stand van de wervels. Dat zijn wervels die als het ware 'uit de voegen' zijn geraakt. Dat kan gebeuren omdat een dier is gevallen, maar vaak is er ook een

Figuur 1.

onderliggende reden, namelijk dat de rug of nek op die plaats instabiel is. Dat is bijvoorbeeld zo bij honden die moeite hebben met springen en overeind komen door instabiliteit van de lage rug, wat pijn veroorzaakt omdat het ruggenmerg en de zenuwen in de verdrukking raken (zie bovenstaande figuur 1). In het ideale geval worden de afwijkende wervelstanden al gecorrigeerd voordat die klachten ontstaan. Een andere onderliggende reden kan zijn dat de tussenwervelschijf is versleten. Die tussenwervelschijf hoort mooi elastisch te zijn, een soort schokdemper, dat maakt de rug flexibel. Als een dier ouder wordt, gaat die tussenwervelschijf slijten en wordt hard, fragiel. Bij sommige honden gebeurt dat al op jonge leeftijd. Die instabiliteit van de wervels kan leiden tot allerlei problemen, bijvoorbeeld een hernia; dan gaat de tussenwervelschijf kapot of puilt uit en drukt op het ruggenmerg. Maar een hernia is slechts één aspect van aandoeningen van de wervelkolom, en het is eerder een gevolg dan een oorzaak. De eerste stap van het behandelplan moet zijn dat de wervels weer goed komen te

PRAKTIJK VOORBEELD:

Een bijzonder verhaal is dat van Yuki, de Griekse zwerfhond die 3 jaar geleden naar Nederland kwam. Hoe oud Yuki was, wist niemand precies. Het was een vrolijk hondje, maar af en toe erg nerveus. Dan kon hij ineens zonder aanleiding wegkruipen en angstig om zich heen kijken. Zijn baasjes vroegen zich af of hij pijn had. Maar Yuki had al eens pijnstilling gekregen, en zelfs antidepressiva voor honden, dat hielp allemaal niet. Z'n eigenaar dacht dat hij mogelijk in het verleden mishandeld was en daardoor angstig. Zij merkte ook dat Yuki de laatste tijd wat stijf leek te worden; hij bewoog minder soepel en had soms geen zin om te wandelen. Yuki kwam op consult en bij het orthomanele onderzoek bleek dat de onderste nekwervels verdraaid stonden. Ook waren er in de lage rug afwijkende wervelstanden. Yuki werd behandeld en alle wervels werden gecorrigeerd. Bij de controle afspraak een paar maanden later vertelde Yuki's eigenares dat hij wel een andere hond leek: hij bewoog soepeler, maar was vooral veel minder angstig geworden. Wegkruipen deed hij niet meer, en hij ging enthousiast naar andere honden om te spelen. Voorheen had hij dat nooit gedaan...

staan. De wervels zitten aan elkaar met gewrichtjes en als die niet meer goed in elkaar passen dan veroorzaakt dat irritatie en ontsteking, net als een arm die uit de kom is. Dit verergert de symptomen. Als ik de wervel en daarmee de wervelgewrichten weer op zijn plek zet dan

komt er automatisch meer ruimte in het wervelkanaal, vermindert de druk op het ruggenmerg en de tussenwervelschijf, en krijgen alle betrokken weefsels de kans om zich te herstellen. Het ruggenmerg en de zenuwen zijn erg kwetsbaar en herstellen moeizaam. Het komt helaas ook voor dat het ruggenmerg te veel beschadigd is en soms is een operatie de enige oplossing. Maar ook een operatie herstelt het ruggenmerg niet, dat moet het lichaam zelf doen. Ook in zo'n geval is het belangrijk dat eerst alle wervels op de juiste plek gezet worden. De kans op herstel is dan veel groter en de kans dat de klachten later terugkomen klein.'

IS HET ZWAAR WERK?

'Het is meer een kwestie van techniek dan van kracht. De onderdelen van het skelet zijn in principe zo gemaakt dat ze op elkaar aansluiten, net als een kop in een kom. De wervels sluiten ook mooi op elkaar aan en willen als het ware in die

positie zitten omdat het past. Als er iets uit de voegen raakt, vergt het corrigeren daarom weinig kracht. Je geeft een duwtje in precies de goede richting, eenvoudig als je weet wat je doet. Het is een bepaalde techniek, en dat kost tijd om die precisie onder de knie te krijgen. Dat is ook niet wat je op school leert, om op die manier te kijken naar, en te voelen aan een hond of kat. Er gaat veel oefenen en veel tijd overheen.'

HOE HERKEN JE RUGPIJN BIJ HONDEN?

'Rugpijn kan zich op veel verschillende manieren uiten. Sommige dieren krijgen moeite met springen, overeind komen of juist gaan zitten. Soms merkt een eigenaar dat de hond met een bolle rug loopt en de achterpoten onder zijn buik zet. Dat is een hele typische houding. Het komt omdat het strekken van de rug en de achterpoten dan pijnlijk is. Bepaalde aandoeningen kunnen heel acuut zijn met erge pijn, waardoor het dier zich gewoon niet meer laat

VERSCHIJNSELEN RUGPIJN:

- Niet willen lopen, of niet meekomen tijdens de wandeling.
- Piepen bij bepaalde bewegingen of bij optillen.
- Een kromme of bolle rug.
- Moeite met springen, traplopen en overeind komen.
- Moeite met gaan zitten en overeind komen.
- Voorzichtig lopen: als 'op eieren lopen'.
- De staart laten hangen.
- Soms onverklaarbare angst of agressie.
- Soms mank en ontlasten van een achterpoot (uitstralingspijn).

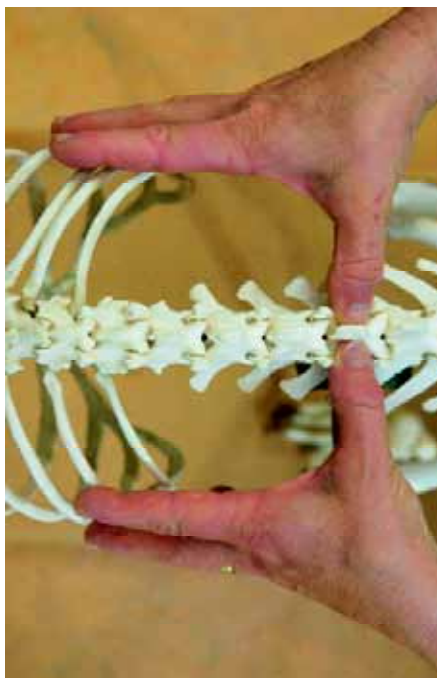
aanraken of optillen. Andere rugproblemen zijn meer geleidelijk en beginnen met stijfheid of moeizaam op gang komen tijdens de wandeling. Ook mank lopen kan komen vanuit de rug of nek. Niet alle dieren laten het duidelijk merken als ze pijn hebben. Het zit vaak een beetje in hen om zich groot te houden en pijn te verbergen. Dan lopen we achter de feiten aan en dat is jammer.'

KLACHTEN BIJ KATTEN

Jacha Heukels wil ook graag meer aandacht vragen voor nek- en rugklachten bij katten: 'Een kat loopt buiten, dus je ziet hem minder en ik hoor heel vaak 'ach hij wordt gewoon ouder en dus chagrijnig'. Ook voor dat ik van orthomanele diergeneeskunde wist dacht ik al 'het kan niet iedere keer een chagrijnige kat zijn; hij heeft gewoon rugpijn, er is daar iets aan de hand.' Gelukkig is dat beeld wel aan het veranderen en komt er meer aandacht voor pijnklachten bij katten, bij zowel eigenaren als dierenartsen. Zo weten we nu bijvoorbeeld dat artrose en lage rug instabiliteit ook bij katten veel

Orthomaneel lichamelijk onderzoek van de rug bij een hond.

Orthomanueel onderzoek van de rug gedemonstreerd op een skeletmodel (met dank aan Aharon Orthomanuele Diergeneeskunde).

voorkomt, en dat we daar zeker iets aan kunnen en moeten doen.’

HEB JE TIPS VOOR MENSEN DIE ZELF OOK WAT WILLEN DOEN?

‘Ik geef soms oefeningen mee, maar die bewegingsadviezen zijn heel individueel. Een goede algemene tip is: zorg dat de hond of kat niet te dik is. Ze krijgen het er niet per se van aan hun rug, maar ze herstellen wel veel langzamer als er iets is en alle gewrichten hebben het zwaar te verduren. Traplopen raad ik in principe ook af. Het is een onnatuurlijke beweging voor een hond. De beste preventie is eigenlijk goed investeren als je dier nog jong is.

Pups van grote hondenrassen mogen bijvoorbeeld niet te snel groeien, dus niet te veel voer krijgen. Zorg voor een goed gebalanceerde spieropbouw

door de training geleidelijk op te voeren en laat je pup niet gek doen op een gladde vloer of in de auto springen. Rechthoekig lopen en draven is het beste, dat moet de basis zijn. Sporten met je hond zoals agility of flyball zijn ontzettend leuk en goed, maar zelf kennen de honden vaak geen grenzen, dus je moet als eigenaar altijd alert blijven. Het is zeker aan te raden om je hond preventief te laten nakijken als hij nog in de groei is en ook voor en na het sportseizoen. Dit kan door middel van een orthomanuele sportkeuring of puppykeuring.’ ■

INFORMATIE

Voor meer informatie kijk op:
www.orthomanueeldierenarts.nl

Jacha Heukels geeft uitleg aan de hand van een skeletmodel.